

Epinfo

Semmelweis Ignácra
emlékezünk 285

HIV/AIDS Magyarország,
2014. március 31. 288

Fertőző
betegségek
adatai 292

Epidemiológiai Információs Hetilap

SEMMEIWEIS IGNÁCRA EMLÉKEZÜNK

„Könnyen érthető, hogy a ma Semmelweis-kutatója minden eszközt megragad annak érdekében, hogy az „anyák megmentője”-t közelebb hozza korához, amely hűséges megértéssel őrzi tanításait és féltő kegyelettel ápolja emlékét.”

Sajnálatos azonban, „hogy műveinek kéziratai kivétel nélkül elkallódtak. Köztük nemcsak halhatatlan főművét sajnáljuk, hanem befejezéshez közel állott szülészeti tankönyvét is, amelyen 1862 óta nagy szeretettel dolgozott, amint arról az Orvosi Hetilap egy-egy híradása időnként beszámolt. Közismert, hogy áldásos tanai érdekében kiterjedt bel- és külföldi levelezést folytatott, de ha ma aziránt érdeklődünk, hány kéziratát ismerjük Semmelweisnek, a válasz egyenesen leverő. A szívvel-lélekkel folytatott hatalmas levelezésből ma csak öt eredeti levelét ismerjük.

Közülük általánosan ismert a Magyar Tudományos Akadémiához írott levél 1860 novemberéből, amelynek kíséretében főműve egy példányát megküldte az Akadémiának és bejelenti hogy:

»...sikerült ezen irtózatossá eddigelé járványosnak hitt kór valódi természetét felfedezni - s' e' felfedezés nyomán egyszersmind (mi a' főddolog) a' betegség nagyobb mérvű fellépését meggátolni...«.

Egy keltezés nélküli - még a bécsi korszakból származó - németnyelvű levél címzettje Markusovszky, s benne a baráti vonatkozású sorok között örömmel számol be arról, hogy a gyermekágyi láz kérdése örvendetesen alakul (mit der Puerperal Geschichte geht es sehr gut) és levélben megkereste már a párizsi, londoni, dublini, strassburgi, hágai, berlini, göttingeni, prágai stb. szülőintézetek igazgatóit is a kérdés kísérleti vizsgálata érdekében.(...)

Egy ugyancsak keltezés nélküli, latin nyelvű levele féltett kincse a Budapesti Királyi Orvosegyesület orvostörténeti gyűjteményének, ebben Semmelweis egy valószínűleg vizsgálat céljából hozzá küldött beteg leletéről tudósítja ismeretlen kartársát.(...)

Negyedik levelét, amelyet Semmelweis a Späth-hez és Scanzonihoz írt nyílt levél kíséretében - úgy látszik - Maizner Jánoshoz, a kolozsvári orvos-sebészi tanintézet szülészprofesszorához intézett, Kolozsvárt őrzi a magyar kegyelet. Ebben aziránt érdeklődik, igaz-e vajon, hogy a kolozsvári szülőintézet tanársegéde egyúttal a Karolina-kórház sebésze is, továbbá adatokat kér a gyermekágyi lázra vonatkozóan.

Rendkívül érdekes 1861. május 22-én kelt angolnyelvű levele, amelyet ma a londoni Royal Society of Medicine könyvtára őriz, és amelynek kíséretében angol barátjának, tanai terjesztőjének, Charles Routhnak főműve egy példányát megküldte. Felkéri őt, hogy úgy mint már 1848-ban is tette, könyve alapján újból hívja fel a figyelmet Angliában tanítására és megjegyzi, hogy főművét számos angol szülész kiválóságnak (Webster, Copeland, Murphy, Simpson, Weber) is megküldte”.

(Részlet: Semmelweis Igánc emlékezete című könyvből

„Semmelweis a kortársak feljegyzéseiben”

Korbuly György)

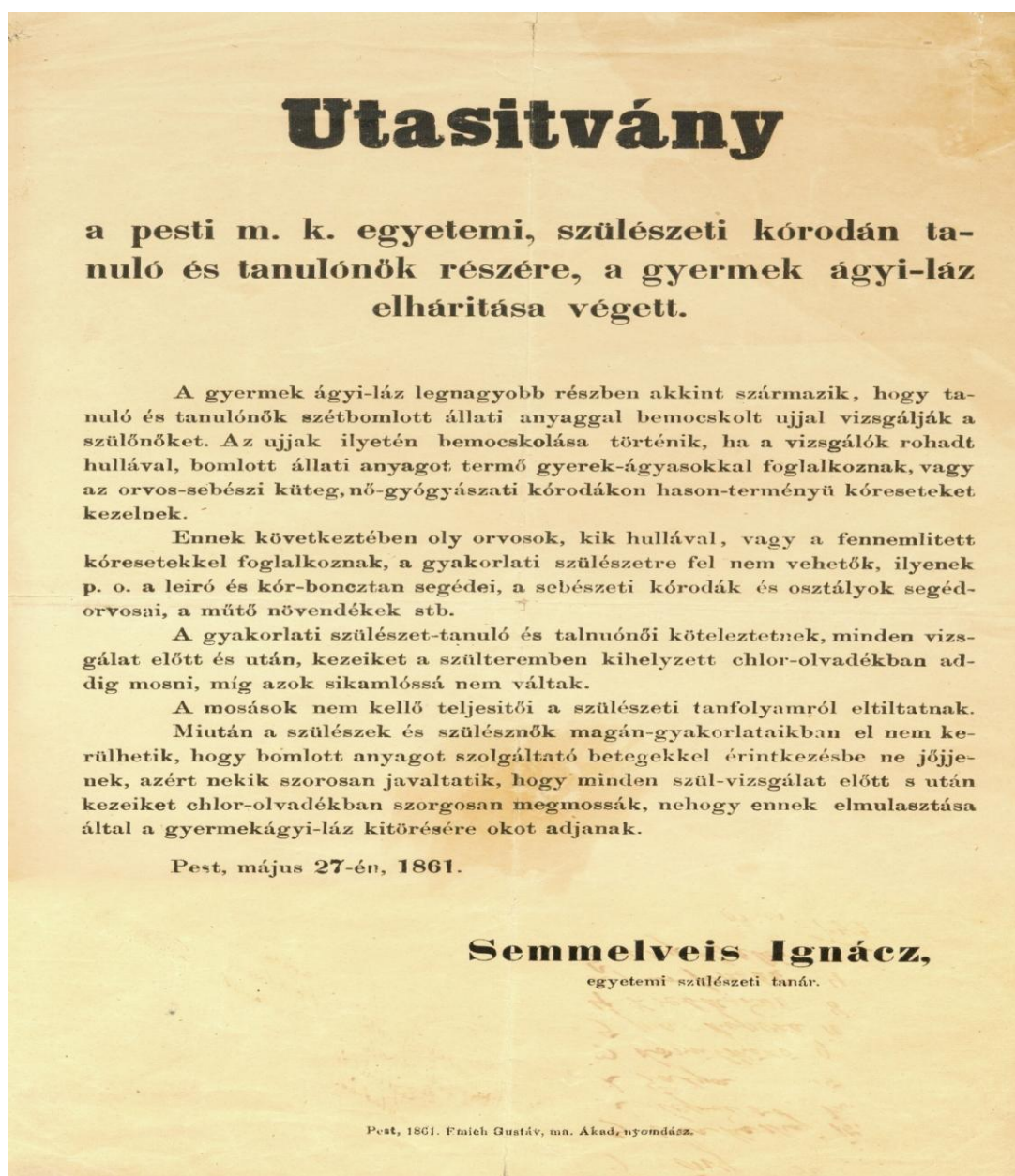
Az UNESCO azzal a céllal kezdte el 1992-ben a Világemlékezet-programot, hogy segítse az ENSZ tagállamokban fellelhető egyetemes értékű, ritka, veszélyeztetett írott vagy audiovizuális dokumentumok, gyűjtemények azonosítását, megőrzését és széleskörű megismertetését. A program létrehozását az a felismerés indokolta, hogy megsemmisülhet az emberiség dokumentum-örökségének jó része, ha nem szentelnek kellő figyelmet és energiát a védelmére. A háborús és társadalmi megrázkódtatások, a megfelelő anyagi források, a figyelem és a tudatosság hiánya ugyanis egyre nagyobb veszélyt jelentenek az örökségi információs emlékekre.

Magyarország 6 dokumentum-örökséggel képviselteti magát az úgynevezett „Világemlékezet” listán; 2013-ban „Semmelweis felfedezése a gyermek-ágyi-lázzal és aszeptikus prevenció bevezetéséről” címmel került felvételre Semmelweis szellemi hagyatéka a listára.

A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Leltár őrzi Semmelweis Ignác egy 1861. május 27-én kelt leveles nyomtatványát.

A nyomtatvány címe: „Utastívány a pesti m.k. egyetemi, szülészeti kórodán tanuló és tanulónők részére a gyermek ágyi-láz elhárítása végett.”

Ezt a dokumentumot Semmelweis az általa vezetett Szülészeti Klinika kórtermeinek ajtóin helyezte el, az utasítás betartása a kórterembe belépő valamennyi személy számára kötelező volt.

HAZAI INFORMÁCIÓ

HIV/AIDS – MAGYARORSZÁG, 2014. március 31.

A regisztrált HIV-fertőzött személyek nemenkénti megoszlása
a verifikálás éve szerint

Év	Férfi	Nő	Ismeretlen	Összesen
1985-2008	1236	209	186	1631
2009	107	15	18	140
2010	142	9	31	182
2011	122	12	28	162
2012	186	14	19	219
2013	190	17	33	240
2014. I. n. év	64	5	7	76
Összesen	2047	281	322	2650

A regisztrált HIV-fertőzött személyek rizikócsoportok szerinti megoszlása

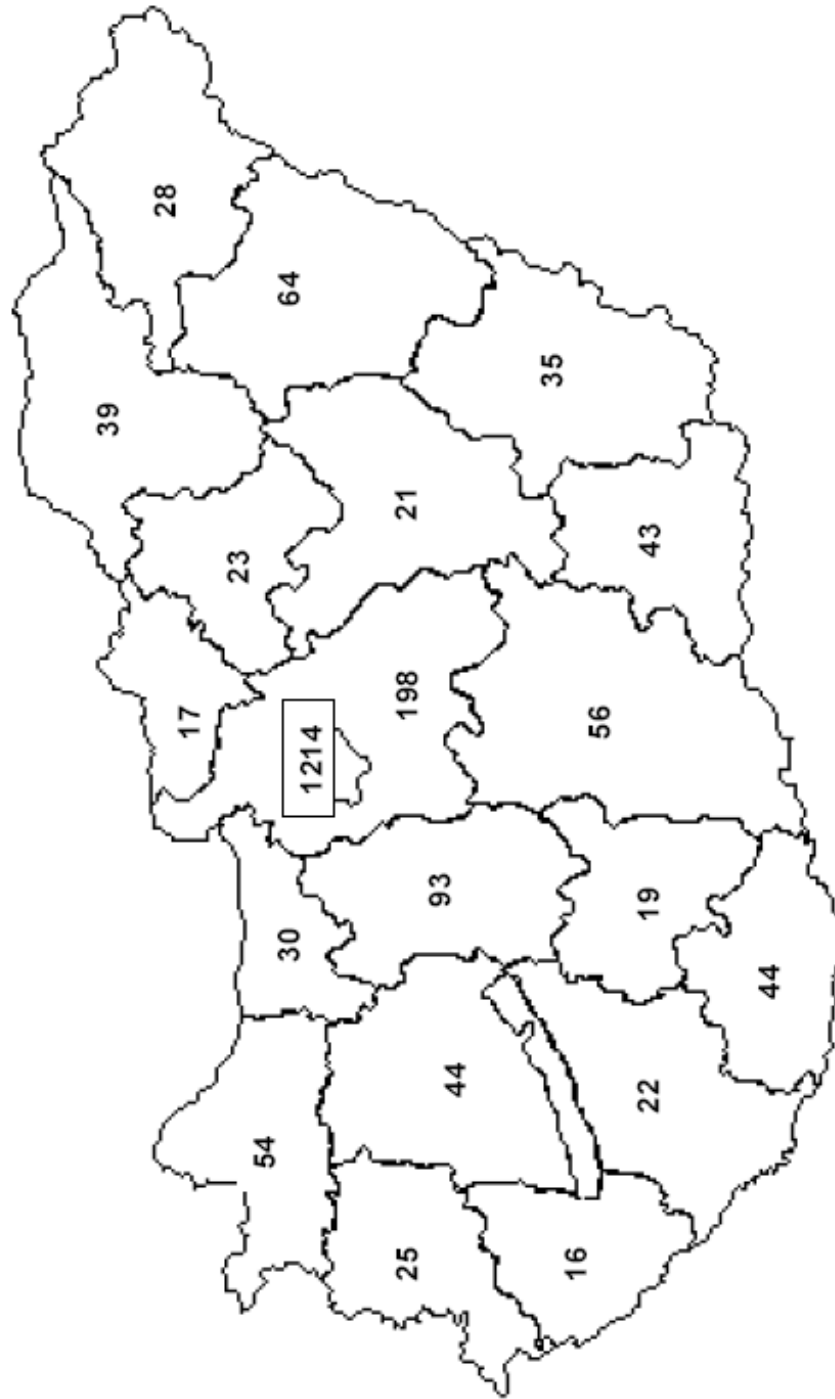
Év	Rizikócsoportok								Összesen
	Homo/ biszexuális	Hetero- szexuális	Hemofiliás	Transzfúziós recipiens	Intravénás kábitószere- lő	Nosocomialis	Maternalis	Ismeretlen	
1985-2008	852	281	32**	23**	22**	16**	7	398	1631
2009	87	23	0	0	0	0	2	28	140
2010	126	18	0	0	0	0	0	38	182
2011	106	19	0	2*	0	0	0	35	162
2012	148	23	0	1*	0	0	1	46	219
2013	161	24	0	0	1*	0	1	53	240
2014. I. n. év	50	6	0	0	0	0	0	20	76
Együtt	1530	394	32**	26**	23**	16*	11	618	2650

* Importált esetek

** Importált esetekkel együtt

A nyilvántartott HIV-pozitív magyar és külföldi személyek* területenkénti megoszlása

(n=2085)

*A térkép nem tartalmazza az anonim és az ismeretlen lakóhelyű HIV-pozitív személyeket.

**A bejelentett AIDS-betegek megoszlása
a megbetegedés éve és nemek szerint**

Év	Férfi	Nő	Összesen
1986-2008	502	70	572
2009	17	6	23
2010	26	2	28
2011	27	5	32
2012	45	3	48
2013	38	4	42
2014. I. n. év	16	4	20
Összesen	671	94	765

Év = az AIDS diagnózis felállításának éve

Az AIDS-betegek rizikócsoportok szerinti megoszlása

Év	Rizikócsoportok								
	Homo/ biszexuális	Hetero- szexuális	Hemofiliás	Transzfúziós recipiens	Intravénás kábitószere- lő	Nosocomialis	Maternalis	Ismeretlen	Összesen
1986-2008	387	105	20	14**	6**	8*	2	30	572
2009	13	8	0	0	0	0	1	1	23
2010	23	4	0	0	0	0	0	1	28
2011	24	7	0	0	0	0	0	1	32
2012	37	6	0	0	0	0	1	4	48
2013	30	10	0	0	0	0	0	2	42
2014. I. n. év	13	4	0	0	0	0	0	3	20
Együtt	527	144	20	14**	6**	8*	4	42	765

Év = az AIDS megbetegedés éve

* Importált esetek

** Importált esetekkel együtt

**AIDS okozta halálozások évenként
nemenkénti megoszlásban**

Év	Férfi	Nő	Összesen
1987-2008	270	26	296
2009	9	0	9
2010	10	0	10
2011	10	2	12
2012	7	2	9
2013	7	0	7
2014. I. n. év	3	0	3
Összesen	316	30	346

Év= a halálozás éve

Az AIDS-ben meghaltak rizikócsoportok szerinti megoszlása

Év	Rizikócsoportok								
	Homo/ biszexuális	Hetero- szexuális	Hemofiliás	Transzfúziós recipiens	Intravénás kábitószert- élvező	Nosocomialis	Maternalis	Ismeretlen	Összesen
1987-2008	216	33	13	11**	3	3*	1	16	296
2009	7	0	0	0	0	0	0	2	9
2010	9	0	0	0	0	0	0	1	10
2011	6	5	0	0	0	0	0	1	12
2012	5	2	0	0	0	0	0	2	9
2013	5	1	0	0	0	0	0	1	7
2014. I. n. év	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Együtt	250	42	13	11**	3	3*	1	23	346

Év= a halálozás éve

* Importált esetek

** Importált esetekkel együtt

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2014. június 16-22.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az enterális bakteriális fertőző betegségek közül a **salmonellosisok száma 60%-kal**, a campylobacteriosisoké több mint a kétszeresére emelkedett az előző hetihez képest. A **campylobacteriosis** járványügyi helyzete kedvezőtlenebb volt, mint a korábbi évek azonos időszakában.

Ezen a héten került a fertőzőbeteg-nyilvántartásba az idei első **hastífusz** megbetegedés. A Baranya megyei, 57 éves nő Indiában fertőződött.

146 **rotavírus-gastroenteritis**-t regisztráltak a héten, két és félszer többet az előző hetinél. A 25. héten **öt gastroenteritis-járványról** érkezett jelentés, közülük kettő volt tömeges méretű (lásd kiemelésre érdemes járványok).

Az előző heti 28 megbetegedést követően a 25. héten 21 **hepatitis infectiosa** esetet jelentettek. 11 fertőző májgyulladást **hepatitis A** vírus okozott.

A légúti fertőző betegségek csoportjában a **varicella** és a **scarlatina** bejelentések száma emelkedett az előző héten észlelt esetszámhoz képest.

Az idegrendszeri fertőző betegségek közül három serosus és öt **gennyes meningitisről** érkezett jelentés, egy megbetegedést **N. meningitidis** okozott, a többi beteg esetében még nem ismert az etiológia.

Kiemelésre érdemes járványok

Csongrád megyében, egy általános iskola osztálykiránduláson részt vett 47 tanulója és 5 felnőtt kísérője közül június 7-8-án 31 gyermek és 5 felnőtt betegedett meg. A tanulók június 6-án utaztak Bács-Kiskun megyébe, ahol egy szállodában étkeztek, majd délután a hotel wellness részlegében fürödtek. A hányással, lázzal és hasmenéssel járó tünetek 29 főnél 7-én, 6 főnél másnap jelentkeztek. Kórházba senki nem került. Egy betegnél történt diagnosztikus székletvizsgálat, amely **calicivírus**-fertőzést igazolt. A fertőződés módját és a terjedés körülményeit ezideig nem sikerült tisztázni.

Somogy megyében, egy gyermektáborban június 17-19. között 151 fő betegedett meg gastroenteritisben. A vezető tünet a hányinger és a hányás volt, emellett hasfájás, hőemelkedés, esetenként láz jelentkezett. A betegek 12-48 óra múlva tünetmentessé váltak, kórházi ápolást egy beteg állapota sem igényelt. Az exponáltak száma 1119 fő volt. A diagnosztikus székletvizsgálatok eredménye illetve a kórokozó egyelőre nem ismert. Az illetékes NSZSZ 18-án értesült az eseményről és haladéktalanul járványügyi vizsgálatot kezdtek. Étél, élelmiszer fertőzést terjesztő szerepét kizárták, a járványt kontakt terjedésűnek tartják. A fertőzés forrása ismeretlen, nagy valószínűséggel egy, a táborba június 15-én betegen érkezett gyermek. Június 17-én két, 18-án 36, 19-én 113 főnél jelentkeztek a tünetek. A járvány kialakulását elősegítette, hogy az első betegek későn kerültek elkülönítésre, így lehetőség nyílt a kórokozó közvetlen /közvetett terjedésére. A népegészségügyi szervek a helyszíni járványügyi vizsgálatot követően szigorú, a további terjedés megakadályozását szolgáló intézkedéseket

hoztak. A következő turnus érkezése előtt mindenre kiterjedő nagytakarítást és zárófertőtlenítést rendeltek el.

Balatonfüreden (Veszprém megye), a 2014. június 21-én megrendezett úszóversenyt követően a résztvevők körében gastroenteritis megbetegedések jelentkeztek, az eseményről az illetékesek június 23-án szereztek tudomást részben a Magyar Úszósövetség tájékoztatása, részben pedig a médiában megjelent információk alapján. A versenyt a Magyar Úzás Napja keretében több kategóriában rendezték meg: Európa Kupa futam kb. 152 résztvevővel, a Jövő Bajnokai kategóriában, kb. 330 résztvevővel, a szeniorok létszáma 134 fő, az amatőr úszóké pedig több százra becsült. A résztvevők számának pontosítása folyamatban van, feltehetően több megyéből érkeztek.

A Veszprém Megyei KH NSZSZ azonnal megkezdte az esemény kivizsgálását. Megállapították, hogy megbetegedések kizárólag az úszók között fordultak elő.

46 beteg derítették fel, 35 főt sikerült kikérdezni. A klinikai tünetek között a hányás dominált, hasmenés, láz ritkábban fordult elő. Két kórházban ápoló betegnél **calicivírus-fertőzést** igazoltak. A járványügyi vizsgálat során közösen fogyasztott élelmiszer fertőzést terjesztő szerepe nem merült fel, a hipotézis szerint a betegek úzás közben fertőződhetek. Az esemény kivizsgálása még nem zárult le.

Fejér megyében, egy gyermek- és ifjúsági üdülőben 2014. június 23-tól kezdődően 24 főnél jelentkezett feltehetően fertőzéssel eredetű gastroenteritis hőemelkedéssel illetve lázzal. Az expozíciónak 170 fő volt kitéve. Öt gyermek szorult kórházi ápolásra. A gyermekek 80%-át a járvány megfékezése érdekében június 25-én hazaszállították. A diagnosztikus laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak. A helyszíni járványügyi vizsgálat eredménye alapján az élelmiszer fertőzést terjesztő szerepe nem valószínűsíthető.

Botulizmus

Június 21-én az ÁNTSZ arról tájékoztatta a lakosságot és a szakmai szervezeteket, hogy külföldön és Magyarországon olyan botulizmus megbetegedések fordultak elő (Grúzia/Franciaország – 3, Magyarország – 1), melyeket megelőzően a betegek egy magyar termelő által készített, csak zöldségfélét tartalmazó különböző termékeket (szarvasgombás pesto, hummusz) fogyasztottak.

A Grúziában megbetegedett, de Franciaországban kezelt egyik beteg tekintetében a humán laboratóriumi vizsgálatok már megerősítették a betegség diagnózisát, a többi megbetegedés kivizsgálása még nem zárult le. A gyanús termékek laboratóriumi vizsgálata a NÉBIH laboratóriumában megkezdődött.

A jelentés írásáig a botulizmus-járványhoz öt beteg sorolható a klinikai, a laboratóriumi és az epidemiológiai adatok alapján, közülük kettőt Magyarországon derítették fel.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

25/2014. sz. heti jelentés (weekly report)

2014.06.16 - 06.22.

Betegség Disease	25. hét (week)			1 - 25. hét (week)		
	2014.06.16 - 2014.06.22.	2013.06.17 - 2013.06.23.	Medián 2008-2012	2014.	2013.	Medián 2008-2012
Typhus abdominalis	* 1	-	-	* 1	-	-
Paratyphus	-	-	-	* 1	-	-
Botulizmus	1	1	-	4	# 4	3
Salmonellosis	129	117	172	# 1836	2041	1880
Dysenteria	-	-	-	5	29	26
Pathogen E. coli által okozott megbet.	3	-	●	# 36	21	●
Campylobacteriosis	# 214	201	136	# 3678	# 3068	2330
Yersiniosis	-	1	-	34	44	36
Rotavírus-gastroenteritis	146	●	●	5673	●	●
Hepatitis infectiosa	21	8	12	# 594	# 485	178
AIDS	1	1	-	26	# 35	13
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	-	-	-	8	7	6
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	9	16	6
Scarlatina	60	65	71	1559	1579	1932
Morbilli	-	-	-	2	# 3	2
Rubeola	-	-	-	3	3	9
Parotitis epidemica	-	-	1	15	18	35
Varicella	1057	883	949	22053	26474	27641
Legionellosis	1	-	1	19	23	17
Meningitis purulenta	5	4	4	# 121	130	135
Meningitis serosa	3	-	2	39	29	30
Encephalitis infectiosa	2	1	3	31	# 38	45
Creutzfeldt-J. betegség	-	-	-	7	4	14
Lyme-kór	31	53	63	190	276	393
Listeriosis	2	-	-	26	6	5
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	-	-	2	5	4
Ornithosis	1	1	-	29	# 10	9
Q-láz	-	9	-	# 27	147	22
Tularemia	-	1	1	13	6	11
Tetanus	-	-	-	-	1	2
Hantavírus-nephropathia	-	-	●	1	-	●
Vírusos haemorrh. láz*	-	-	●	6	7	●
Malária*	-	-	-	7	-	3
Toxoplasmosis	1	-	2	47	34	50

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

(●) Nincs adat - No data available

A statisztika készítés ideje: 2014.06.24.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

25/2014. sz. heti jelentés (weekly report)

2014.06.16 - 06.22.

Terület (Territory)	Salmonel- losis	Campylo- bacteriosis	Rotavirus- gastroenteritis	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Rubeola	Meningitis purulenta	Meningitis serosa	Enceph. infectiosa	Lyme-kór
Budapest	21	#32	4	3	30	187	-	2	-	-	1
Baranya	6	9	1	-	-	27	-	-	-	-	1
Bács-Kiskun	5	8	21	1	8	177	-	-	-	-	-
Békés	12	6	10	2	-	11	-	-	1	-	2
Borsod-A.-Z.	6	17	3	7	3	63	-	1	-	-	4
Csongrád	7	15	1	-	2	35	-	-	-	-	1
Fejér	6	8	10	-	-	60	-	-	-	-	-
Győr-M.-S.	14	8	5	-	-	21	-	-	-	-	1
Hajdú-Bihar	9	13	6	-	2	43	-	-	2	-	1
Heves	3	6	3	5	2	76	-	-	-	-	-
Jász-N.-Sz.	2	17	5	-	1	132	-	-	-	-	1
Komárom-E.	-	13	1	-	1	26	-	-	-	-	1
Nógrád	8	4	8	-	1	8	-	-	-	-	8
Pest	7	18	14	2	5	133	-	-	-	1	4
Somogy	7	11	49	-	-	5	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz.-B.	-	4	-	1	-	9	-	1	-	-	-
Tolna	3	2	4	-	-	6	-	1	-	-	-
Vas	7	6	-	-	3	12	-	-	-	1	-
Veszprém	4	10	-	-	2	2	-	-	-	-	4
Zala	2	7	1	-	-	24	-	-	-	-	2
Összesen (Total)	129	#214	146	21	60	1057	-	5	3	2	31
Előző hét (Previous week)	80	96	60	28	54	518	-	4	1	-	20

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures
A statisztika készítés ideje: 2014.06.24.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a **Centers for Disease Control and Prevention**-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az **ÁNTSZ** dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujzag@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujzag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma: oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Megbízott országos tisztifőorvos:

Dr. Paller Judit

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Kommunikációs főosztály Nyomda

Csoportvezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)